

**ŠVIETIMO PROGRAMA APMOKESTINAMŲJŲ GAMINIŲ
(ĮSKAITANT BATERIJAS IR AKUMULIATORIUS) ATLIEKŲ
TVARKYMO KLAUSIMAIŠ
2023 m.**

Turinys

1	Aprašomoji dalis	3
1.1	Esama padėtis visuomenės švietimo ir informavimo apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo srityje.....	3
1.2	Organizacijos prioritetingos švietimo programos kryptys	4
1.3	Švietimo programos tikslai ir uždaviniai	4
2	Veiksmų programa	4
2.1	Programos įgyvendinimo priemonės	4
2.2	Tikslinės grupės	5
2.3	Tikslai ir apimtys, vykdymo terminai, numatomas finansavimas.....	5

1 Aprašomoji dalis

1.1 Esama padėtis visuomenės švietimo ir informavimo apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo srityje

Nesirūpinantys tvaria ateitimi, turės ribotas galimybes plėtoti verslą: draugiškos aplinkai verslo vertės kūrimas – ne prievolė, o kiekvieno siekiamybė. Tvari veikla šiandien kaip niekad įmanoma, tik sąmoningai atsižvelgiant į ekosistemos dinamiškumą. Akivaizdu, jog šio kurso besilaikantys Europos Sąjungos transporto priemonių pardavėjai, gamintojai ar autodetalių importuotojai, įmonės teikiančios remonto ir techninės priežiūros paslaugas, jau įgijo konkurencinį pranašumą, o tai tapo užkrečiančiu reiškiniu, kurio sekėjų daugėja visame pasaulyje.

Vartotojams bei paslaugų pirkėjams taip pat vis labiau rūpi, koku oru kvėpuosime ir kokį vandenį gersime jau po dešimtmečio. Tad ir toliau aplinkosauginis sąmoningumas išliks aktuali tema daugelio įmonių veikloje. Tai ypatingai svarbu įmonėms, kurių veiklos procesų metu susidaro pavojingos atliekos. Šių atliekų perdirbimas ir utilizavimas reglamentuojamas aplinkosaugos aktu, kurių privalu laikytis.

Ne mažiau svarbu ir vienas iš pamatinių aplinkosaugos principų, t.y. „gamintojo atsakomybės“ principas. Gamintojai ir importuotojai, įgyvendindami gamintojo atsakomybę, turi įstatyminę pareigą tvarkyti išleistų į Lietuvos rinką apmokestinamųjų gaminių atliekas.

Lietuvos gyventojų sąmoningumas, ypač kai kalbame apie padangų tvarkymą, taip pat ne mažiau aktualus. Deja, bet padangos vis dar yra ta atlieka, kuri dažnai šalinama šalia komunalinių atliekų kontenerių, atsiduria miškuose ir kitose nuošaliuose vietose. Asociacija, kasmet organizuoja apmokestinamųjų gaminių atliekų surinkimą iš savivaldybių gyventojų, tačiau, deja, surenkamų padangų kiekis vis nemažėja. Nepaisant to, kad padangas galima atiduoti į stambiagabarites atliekų aikšteles, servisuose ar platinimo vietose, tačiau akivaizdu, kad visuomenė turėtų būti daugiau informuojama padangų atliekų tvarkymo klausimais.

Autogamintojų ir importuotojų asociacijos (AGIA) užsakymu atlikta apklausa parodė, kad didžioji dauguma nebetinkamų naudoti padangų keliauja į didelių gabaritų ir pavojingų atliekų priėmimo aikšteles, paliekamos ten, kur perkamos naujos, arba servisuose, kuriuose jos keičiamos. Vis dėlto, tyrimas atskleidė, kad tokių atliekų dar kaupiama garažuose ir sandėliukuose.

Paaiškėjo, jog kaupti senas padangas linkę 6 proc. transporto priemonių valdytojų. Tarp 18 – 24 metų amžiaus jaunuolių tai daro 11 proc. apklaustųjų. 6 proc. respondentų nurodė, kad nežino, kur dedamos senos, nebenaudojamos padangos, nes už jų keitimą atsakingas kitas asmuo.

„Matome, jog situacija po truputį gerėja, tačiau neramina tai, jog kiekvienais metais akcijos „Darom“ savanoriai ir miškininkai vis dar prirenka didžiulius kiekius senų padangų. Dar didelė dalis gyventojų savo automobilių priežiūrą patiki individualiai dirbantiems mechanikams, kurie ne visada atsakingai žiūri į tokių darbų atlikimo metu susidarancias atliekas. Tikėtina, jog būtent dėl to Lietuvos pamiškėse ir nuošalesnėse vietovėse aptinkama nelegalių sąvartynų. Ypač jų daug aplink didmiesčius“, – sako Autogamintojų ir importuotojų asociacijos „AGIA“ vadovė Rita Zdanevičienė.

Tad, 2023 –ųjų metų asociacijos švietimo veikloje sieksime vykdyti tęstinę atsakingo verslo ir visuomenės komunikaciją tikslinėms auditorijoms aktualia tematika.

1.2 Organizacijos prioritėtinės švietimo programos kryptys

- Skatinsime gamintojų ir importuotojų atsakomybės principo įgyvendinimą.
- Apmokestinamųjų gaminių platintojų ir transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių aplinkosauginio sąmoningumo didinimas: sieksime informuoti kaip teisingai tvarkyti pavojingas automobilišias atliekas (akumulatorius, amortizatorius, įvairius filtras, alyvą, padangas ir kt.), kurios susidaro įmonių veiklos metu. Informuosime nešiojamųjų baterijų ir akumuliatorių platintojus apie jų pareigas aplinkosaugoje.
- Gyventojų švietimas. Supažindinsime visuomenę su neteisingai tvarkomų pavojingųjų apmokestinamųjų gaminių (įskaitant nešiojamas baterijas ir akumulatorius) atliekų keliamą žala ir informuoti apie galimybes saugiai jas utilizuoti.

1.3 Švietimo programos tikslai ir uždaviniai

Įgyvendinant 2023 m. apmokestinamųjų gaminių atliekų švietimo programą bus siekiama šių tikslų ir uždavinių:

	Tikslai	Uždaviniai
1.	Apmokestinamųjų gaminių turėtojų (gyventojų, įmonių, transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto įmonių, savivaldybių) švietimas	Sieksime supažindinti atliekų verslą ir visuomenę su apmokestinamųjų gaminių (įskaitant nešiojamąsias baterijas ir akumulatorius) atliekų rūšimis ir tinkamo jų tvarkymo svarba. Norime tapti išsamiu gidu, patariančiu, kaip taisyklingai tvarkyti, rūšiuoti ir utilizuoti tokias atliekas. Tikime, kad tiek verslui, tiek visuomenei rūpi, kokia aplinka juos supa ir kokią ją paliks ateities kartoms. Pasirinktomis komunikacijos priemonėmis ugdysime aplinkosauginį sąmoningumą, suteiksime prieinamą ir informatyvią informaciją apmokestinamųjų atliekų (įskaitant nešiojamų baterijų ir akumuliatorių) atliekų tvarkymo klausimais.
2.	Skatinti gamintojų ir importuotojų atsakomybės principą, didinti informuotumą apie apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo sektorių	Teikti aktualią informaciją gamintojams ir importuotojams apie jų teises ir pareigas, reglamentuotas LR atliekų tvarkymo įstatyme ir kituose LR teisės aktuose susijusiuose su aplinkosauga.

2 Veiksmų programa

2.1 Programos įgyvendinimo priemonės

Švietimo ir komunikacijos programa bus įgyvendinama pasitelkiant priemones, pritaikytas kiekvienai tikslinei grupei, skirtas optimaliam rezultatui pasiekti. Programoje suplanuotos ne mažiau kaip 2 tęstinės priemonės vykdomos nuolat švietimo programos galiojimo metu, ir ne mažiau kaip 4 netęstinės priemonės.

2.2 Tikslinės grupės

Asociacijos švietimo programa yra orientuota į:

- gamintojus ir importuotojus,
- apmokestinamųjų gaminių platintojus, transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančias įmones,
- plačiąją visuomenę (gyventojus) bei jos sąmoningumo didinimą.

2.3 Tikslai ir apimtys, vykdymo terminai, numatomas finansavimas

Pateiktoje švietimo programos vykdymo lentelėje (žr. Lentelė nr. 1) atsispindi pagrindinės 2023 metais planuojamos švietimo veiklos, šių veiklų įgyvendinimui pasitelkiamos priemonės, jų vykdymo terminai, skaitinės reikšmės, finansavimo dydis bei finansavimo šaltiniai.

Lentelė Nr. 1

Eil. Nr.	Tikslinė grupė	Priemonė	Tikslas	Įgyvendinimo terminai ir apimtys				Finansavimo šaltinis	Planuojama skirti lėšų (Eur.)*
				I	II	III	IV		
1.	Verslas ir visuomenė: gamintojai/importuotojai, ar (ir) platintojai, ar (ir) transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto įmonės ar (ir) gyventojai.	Informacijos Asociacijos internetiniame tinklapyje skelbimas, atnaujinimas, internetinio tinklapio tobulinimas (Tęstinė priemonė)	Teikti aktualią informaciją www.agia.lt svetainėje, informuojant visuomenę ir verslą apie jų teises ir pareigas, reglamentuotas LR atliekų tvarkymo įstatyme ir kituose LR teisės aktuose susijusiuose su aplinkosauga.	≥ 1	≥ 1	≥ 1	≥ 1	Atliekų tvarkymo organizavimo mokesčiai (mokestis švietimo programos įgyvendinimui)	1000,00
2.	Verslas ir visuomenė: gamintojai/importuotojai, ar (ir) platintojai, ar (ir) transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto įmonės ar (ir) gyventojai.	Edukacinis projektas „Esu atsakingas“ (Tęstinė priemonė)	„Esu atsakingas“ tai edukacinis projektas visuomenei ir verslui apie jų teises ir pareigas aplinkosaugoje, kurio tikslas didinti visų dalyvių aplinkosauginį sąmoningumą apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo ir rūšiavimo srityje. Kiekvieną ketvirtį bus numatoma bent po vieną edukacinę veiklą, skirtą supažindinti vieną iš tikslinių grupių su teisingu apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymu.	≥ 1	≥ 1	≥ 1	≥ 1	Atliekų tvarkymo organizavimo mokesčiai (mokestis švietimo programos įgyvendinimui)	8000,00
3.	Gamintojai/importuotojai ar (ir) platintojai, ar (ir) transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto įmonės.	Informacijos teikimas naujienlaiškiuose ar (ir) aprūpinimas visuomenės informavimo priemonėmis (Netęstinė priemonė)	Skatinti verslo aplinkosauginį sąmoningumą informuojant apie jų teises ir pareigas, reglamentuotas LR teisės aktuose susijusiuose su aplinkosauga ir esant poreikiui aprūpinti reikalingomis visuomenės informavimo priemonėmis: lankstinukais, plakatais ar (ir) kt. priemonėmis.	≥ 1	≥ 1	≥ 1	≥ 1	Atliekų tvarkymo organizavimo mokesčiai (mokestis švietimo programos įgyvendinimui)	1000,00
4.	Gyventojai	Teikti informaciją apie atliekų surinkimo akcijas	Informuoti vartotojus apie apmokestinamųjų gaminių atliekų	≥ 1	≥ 2	≥ 2	≥ 1	Atliekų tvarkymo organizavimo	500,00

		(Netęstinė priemonė)	surinkimo akcijas.					mokesčiai (mokestis švietimo programos įgyvendinimui)	
5.	Gamintojai/importuotojai ar (ir) platintojai	Organizuoti seminarus ar (ir) kt. renginius, ar (ir) susitikimus su atliekų sektorius dalyviais. (Netęstinė priemonė)	Skatinti verslo aplinkosauginį sąmoningumą informuojant apie jų teises ir pareigas, reglamentuotas LR teisės aktuose susijusiuose su aplinkosauga ar (ir) supažindinti su organizacijos veikla ar (ir) teikti kitą informaciją	≥ 1	≥ 1	≥ 1	≥ 1	Atliekų tvarkymo organizavimo mokesčiai (mokestis švietimo programos įgyvendinimui)	1000,00
6.	Socialinių tinklų vartotojai, atliekų sektorius dalyviai: gamintojai/importuotojai ar (ir) platintojai, transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto įmonės, ar (ir) gyventojai	Įrašai asociacijos soc. tinklų paskyrose apie aktualių apmokestinamųjų gaminių tvarkymo sektorius aplinkosauginius klausimus. (Netęstinė priemonė)	Ugdyti visų atliekų sektorius dalyvių aplinkosauginį sąmoningumą informuojant apie jų teises ir pareigas aplinkosaugoje.	≥ 1	≥ 1	≥ 1	≥ 1	Atliekų tvarkymo organizavimo mokesčiai (mokestis švietimo programos įgyvendinimui)	1000,00

* - preliminarios lėšų sumos eurais skaitinė išraiška eurais didžiąją dalimi priklauso nuo Organizacijos steigėjų, dalininkų ir pavedimo davėjų pateikto LR vidaus rinkai apmokestinamųjų gaminių kiekio bei atliekų tvarkytojų nustatytų kainų už apmokestinamųjų gaminių atliekų sutvarkymą, todėl jis gali keistis.

Programoje numatytų priemonių įgyvendinimo apimtis gali keistis, tiek didėti, tiek mažėti, taip pat gali keistis priemonių įgyvendinimas ketvirčiais. Taip pat gali būti įgyvendinamos ir kitos programoje nenumatytos priemonės